

A SZOMBATHELYI VÍVÓSPORT RÖVID TÖRTÉNETE

1869. évben a Vasvármegye lap tudósítása szerint Szombathelyen 40 fővel vívótársulat alakult. A tagok között találkozhatunk Diwald József¹ városszerte közkedvelt tornatanár nevével, aki volt katonaként a város ifjúságának vívást oktató. A vívás ekkor még jellemzően a hagyományos magyar párbajszerű kardvívás volt, és kizárólag a felsőbb körök férfijainak szabadidős kedvtelése.

1895. évben alakult meg az önálló Szombathelyi Vívó Club, az SZVC, a klub színei piros és fehér, jelvénye piros körben fehér alapon két keresztbe tett kard és vívósikak². Az alapító tagok ismert helyi személyiségek, ügyvédek, katonatisztek, hivatalnokok. Közöttük kiemelendő Vass Béla³ gimnáziumi tanár, aki az első mai értelemben vett sport vívó volt a városban. Később edzőként, majd egyesületi elnökként haláláig volt a sportág lelkes híve.

1899-től az első világháborúig Fábíán Zsigmond országosan elismert vívómester, illetve időlegesen Eduardo Armentani olasz mester is Szombathelyen oktató. Az 1896-os első athéni olimpia és budapesti milleniumi vívóverseny nyomán, ez az időszak a versenyszerű vívósport kialakulásának és robbanásszerű elterjedésének kora.

1900. évben a Vasvármegye tudósítása szerint a Sabaria Szálló nagytermében a helyi előkelő közönség jelenlétében nagyszerű látványos vívó bemutatót tartottak katonai és civil vívómesterek részvételével, amelyen többek közt szerepelt Zulawsky Béla⁴ főhadnagy a kőszegi katonai alreál iskola vívómestere, később az 1908. évi londoni olimpia egyéni kard ezüstérmese. A Vívó Club ebben az időszakban végig a Torna utcai városi tornacsarnok termében működött (ez a mai Kanizsai Gimnázium tornatermének helyén állt).

Az első világháború után a vívás ismételt fellendülése elsősorban a katonaságnak volt köszönhető, Szombathelyen honvéd hadtestparancsnokság alakult, így nem véletlen, hogy az 1922. évben megválasztott vívóegyesületi elnök Leölkes Sándor honvéd ezredes lett.

1923. Kiemelkedő év a vívás szempontjából. A Kultúr Egylet székházának alagsorában, a Kisfaludy utcában (ma a Savaria Múzeum Kötára) bérlőként helyet kaptak a vívók, azaz önálló vívóterme lett az egyesületnek. Októbertől a Honvédség helyi vezetőinek kezdeményezésére Sopronból Szombathelyre vezényelték Tóth Lajos⁵ alhadnagy, hivatásos vívómestert. Tóth Lajos neve ettől kezdődően egészen haláláig szorosán összefonódott a szombathelyi vívással, nemzedékeket tanított vívni. Az Ő személyéhez köthető az addig domináns kard fegyvernem mellett, a törvívás általános megszerettetése, illetve a sportágot megnyitotta a hölgyek előtt. Munkássága eredményeként a szombathelyi vívók vidéki viszonylatban az ország élvonalába kerültek.

1932. évben a szombathelyi kardcsapat Gonda István, Thiering Rezső, Gát Imre és Varga Jenő⁶ összeállításban, magyar vidékbajnok lett, amely címet 1933. évben megvédték. Ezekben az években a városban az egyik legnépszerűbb sportág a vívás volt. Rendszeresen szerveztek a hagyományos honvédségi, rendőrtiszti versenyeken kívül iskolai vívóbajnokságokat a város középiskolái között.

1936. évben a Berliini Olimpián kardcsapatban aranyérmét szerzett városunk szülötte Rajczy Imre⁷, aki ekkor már budapesti egyesületben vívott, azonban vívókarrierjét premontréi gimnazistaként a Szombathelyi Vívó Clubban Vass Béla tanítványaként kezdte. Rajczy Imre az első vas megyei olimpiai bajnok.

1938. évben a Haladás Vasutas Sport Egyesület vívószakosztályt alapított, ezzel megnyílt a vívás a középosztályon kívüli rétegek számára is. A szakosztály kezdetektől a MÁV műhely (ma Járműjavító) kultúrházának szuterén helyiségében berendezett vívóteremben működött.

1940-ben a Magyar Vívószövetség a Nyugati Kerülete székhelyeként Szombathelyt jelölte ki. Ezzel elismerésre került a tény, hogy Szombathely ezekben az években a dunántúli vívás egyik legjelentősebb központja volt.

1945-ben a háborút követően a Szombathelyi Vívó Clubot sok más szervezethez hasonlóan politikai okokból megszüntették (a tagok katona- és rendőrtisztek, közhivatalnokok illetve a középosztály egyéb reprezentánsai voltak), így a továbbiakban a vívás egyesületi bázisa a Haladás Vívószakosztálya lett. Itt kiemelendő idősebb Gasztonyi János neve, aki elsősorban törvívóként volt eredményes, 1947. évben dunántúli bajnok, 1949. évben junior magyar bajnok. Sikeres versenyzők még Rosta Miklós, Szentistványi József és Vértesi László kardvívók.

Az 1950-es évek első felében visszaesés volt tapasztalható, ami főleg a politikai rendszer sportág ellenességének volt betudható, így állandó vívóterem sem volt a városban, a sportolók mostoha körülmények között hol itt, hol ott edzettek. Ekkor a már nyugdíjas Tóth Lajos mellett Gasztonyi János is edzőként oktatta az újoncokat. Az évtized végére a Haladás vívószakosztálya megerősödött, kard és tőr fegyvernemekben ismét országos szinten állt a városi vívás.

A 60-as években a vívók egy időre a belvárosban, a Bejczy utcában a Városi Sportcsarnokban kaptak helyet (mai okmányiroda helyén), azonban az ideiglenes megoldás az épület későbbi elbontásával megszűnt, így ezután ismét kényszerű vándorlás következett.

1966-tól kezdődően Gonda István volt kardbajnok szervezésében a Művelődési és Sportházban évente Petschauer Attila Emlékversenyt rendeztek, amelyen részt vett az ország kardvívóinak elitje.

Az 1970-80-as évek, a szombathelyi vívás második aranykorát hozta. 76-ban a Haladás Rohonci úti sporttelepén a fedett lelátó alatti részen elkészült az állandó vívóterem, itt saját otthona lett a szakosztálynak. Az igazolt vívók létszáma meghaladta a 150-et. Az országos sportági rangsorban a vidéki első helyen a Haladás VSE vívószakosztálya állt.

A kor emblemikus személyisége Komatits József⁸ válogatott töröző, a legeredményesebb szombathelyi vívó, aki edzőként is sokat tett a sportágért. Jelentős versenyzők még Pál Éva, Szakács Péter, dr Győrvári Sándor, Fatalin Károly, Chikán Sándor, Németh Attila (a teljesség igénye nélkül).

1976 Komatits a Montreali Olimpiai csapat és egyéni kerettagként képviselte a szombathelyi vívást, csapatban hetedik, egyéniben kilencedik lett. A világranglistán a 13. helyen zárta az évet.

1980-tól kezdődően évi rendszerességgel megrendezésre került a Savaria Kupa Nemzetközi Ifjúsági Vívóverseny, amely európai szinten is az egyik legjelentősebb utánpótlás versenyné nőtte ki magát.

1980-as évek második felétől a Haladás VSE állami finanszírozásának visszaesése miatt a szombathelyi vívósport a város sportéletében fokozatosan visszaszorult más sportágakkal szemben, emiatt az edzők részben külföldre mentek, részben felhagytak a vívással. Ez természetesen a vívók létszámának drasztikus csökkenéséhez vezetett.

1995 januárjában a Haladás Vívószakosztály működését az egyesület megszüntette, a vívótermet felszámolták, ezzel a szombathelyi vívósport, a magyar vidéki vívás egykori fellegetvárában megszűnt.

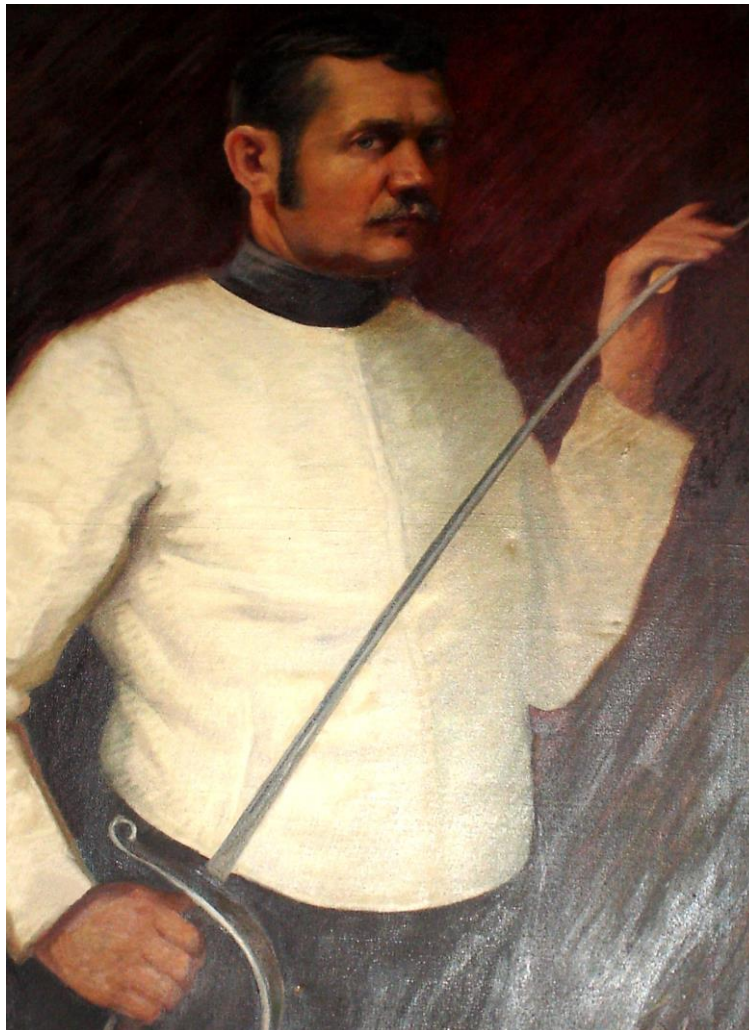
2001 márciusában öt év szünet után ifjabb Gasztonyi János kezdeményezésére volt vívók és edzők megalakították a Szombathelyi Vívóakadémia Sportegyesületet, amely ma is aktívan működik, és párbajtőr szakágban ismét fontos vidéki utánpótlás nevelő bázis lett. De ez már egy másik történet.

1. Diwald József, az első szombathelyi vívóedző diákjaival

2. Az SZVC címere jelvény formában

3. Vass Béla önarckép (a Család engedélyével)

4. Zulawsky Béla főhadnagy

5. Tóth Lajos tanítványaival

6. A 30-as évek szombathelyi kardcsapata

7. Rajczy Imre (balról) és Bay Béla

8. Komatits József

Az anyag összeállítója: Dr. Gajdán István

Szombathely, 2015. január